

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
NÖVBƏDƏNKƏNAR
II SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 15

Milli Məclisin iclas salonu.
2 iyun 2020-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri S.Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 112 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.07 dəq.)
İştirak edir	107
Yətərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

2. “Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

3. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Qeyd: 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiyaya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 22 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Fəzıl Mustafə, Soltan Məmmədov, Razi Nurullayev, Hicran Hüseynova, Şahin İsmayilov, Qənirə Paşayeva, Mələhət İbrahimqızı, Tural Gəncəliyev, Elman Nəsirov, Əli Hüseynli, Eldar Quliyev, Ramil Həsən, Səməd Seyidov, Qüdrət Həsənquliyev, Tahir Rzayev, Sahib Alıyev, Cavanşir Paşazadə, Adil Əliyev, Vüqar Bayramov, Nəsim Məhəməliyev, Sadiq Qurbanov, Aqiyə Naxçıvanlı, Jalə Əliyeva

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.07 dəq.)

Lehinə 110

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 110

Nəticə: Qəbul edildi

1. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Fəzail Ağamalı, Nizami Səfərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvərmənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

2. “Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Musa Quliyev

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvərmənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	106
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

3. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nizami Səfərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.28 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 106

Nəticə: Qəbul edildi

Azərbaycan Respublikası

Milli Məclisinin Sədri

S.QAFAROVA

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

2 iyun 2020-ci il. Saat 11.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri! Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat	(saat 11.00 dəq.)
İştirak edir	85
Yətərsay	83

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

22 deputat qeydiyyatdan keçmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, yətərsay var.

Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, gündəliyə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.07 dəq.)
Lehinə	88
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	88
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 22 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik ətrafında müzakirəyə ehtiyac var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun, yazılın. Fazil Mustafa. Fazil müəllim, buyurun.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, biz adətən müxalifət olaraq daha çox tənqiddə üstünlük veririk. Ancaq bəzən yaxşı işləri də təqdir eləməyə ehtiyac var. Mən hesab edirəm ki, son vaxtlar Milli Məclisdə rəhbərlik səviyyəsində həll olunan ən maraqlı və doğru məsələlərdən biri də ayrı-ayrı komitə üzvlərinin qanun layihələrini təqdim etməsi təcrübəsidir. Bu, olduqca faydalı işdir. Əvvəllər Milli Məclisdə komitə sədrinin sanki inhisarçılığı var idi. Bu da digər insanların potensialının üzə çıxmasına imkan vermirdi. Məncə, bu ənənəni davam etdirmək lazımdır. Mən çox sevinirəm ki, parlamentdə xeyli gənc millət vəkilləri müstəqil şəkildə bu prosesi həyata keçirirlər. Bu da onların tanınması baxımından yaxşı haldır, bu prosesdə deputatın fəallığı baxımından çox vacib addımlardan biridir. Ona görə bunu təqdir etdiyimi nəzərinizə çatdırmaq istərdim.

İkinci vacib məsələlərdən biri odur ki, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı bir sıra məsələləri diqqətdən kənar saxlamağımız gələcəkdə böyük fəsadlar törədə bilər. Xatırlayırsınızsa, vaxtı ilə orta məktəblərin hansında isə qumbara partlamışdı. Ona görə məktəblərdə hərbi hazırlıq dərslərini yığışdırdılar. Biz müharibə aparan dövlətik. Bütün hallarda orta məktəblərdə Azərbaycan oğlanları mütləq hərbi hazırlıq dərsi keçməlidirlər. Azər-

baycan qızlarının da şəfqət bacısı kimi, elementar tibbi xidmət göstərməyə hazır şəxsiyyət, vətəndaş kimi yetişməsinə ehtiyac var.

Bu fikrimi nə ilə əsaslandırmaq istəyirəm. Biz həmişə hazırlıqsız olduğumuzu dilə gətiririk. Söyləyirik ki, müharibədə kadrlarımız yoxdur. Amma döyüş bölgəsində hərbi xidmətdə olan əsgərlərin keyfiyyət göstəricisinə, fiziki sağlamlıq imkanlarına baxsanız, görərsiniz ki, olduqca böyük problemlər var. Savad göstəricisinə baxsanız, manqa komandirini ən alt səviyyədə belə yetişdirmək mümkün deyil. Çünki orta məktəbi bitirəndə çox şagird latın əlifbası ilə yazı yaza bilmir. Döyüş xəritəsini bilmirlər. Onsuz da biz gələcəkdə bu problemi hərbi yolla həll edəcəyik. Heç bir sülh danışığının nəticəsi olmayacaq. Amma biz xalqı buna hazırlaya bilmiriksə, sabah 1918-ci, 1990-cı illərdə olduğu kimi bəhanə gətirəcəyik ki, hazır deyildik, onlar bizdən daha hazır idi. İndi müstəqil dövlətiksə, biz bu imkanları nəzərə alıb, hərbi hazırlıq dərslərini bərpa eləməliyik və vətəndaşları bu prosesə, gələcəyin savaşına hazırlamalıyıq.

Sədrlik edən. Sağ olun. İndi isə yuxarı cərgədən Soltan Məmmədov buyursun. Şakir müəllim, bilirsiniz, hər bir nəfərdən biri sizdən olacaq. Ona görə xahiş edirəm, təşkil eləyin ki, artıq yerlərində otursunlar. Soltan müəllim, buyurun.

S.Məmmədov. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputat həmkarlar, hörmətli mətbuat nümayəndələri! COVID-19 pandemiyası ilə mübarizədə dövlət tərəfindən həyata keçirilmiş qabaqlayıcı tədbirlər, əldə olunmuş nəticələr bizi sevindirir. Bununla yanaşı, bəzi sərt karantin rejimi qadağalarının yumşaldılması ilə bizim qarşımızda çox ciddi çağırışlar meydana çıxmışdır ki, bu istiqamətdə uyğun tədbirlər həyata keçirilir.

Mən bu dövəmdə hər birinizin təmsil etdiyiniz seçki dairələrində insanları maraqlandıran koronavirusla mübarizə tədbirləri ilə bərabər, digər səhiyyə xidmətlərinin əlçatanlığı və səhiyyə sistemində müxtəlif xəstəliklərlə mübarizədə dövlət proqramlarının icrası ilə bağlı fikirlərimi bölüşdürmək istərdim.

Pandemiya dövründə sərt karantin rejimində bir sıra səmərəli əməliyyatların təxirə salınması və xüsusi ehtiyac olmadıqda müxtəlif müayinə və əməliyyatların gecikdirilməsi ilə bağlı əhaliyə müraciət olunmasına baxmayaraq, təcili və təxirəsalınmaz tibbi xidmətlərin təmin olunması üçün xüsusi profilli tibb müəssisələri tam gücü ilə fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Mən bu kürsüdən əhaliyə müraciət edərək bildirmək istərdim ki, bir sıra xroniki xəstəliklərin davamlı müalicəsində, lazımi müayinələrin aparılmasında, ölkədə immuno-profilaktik tədbirlərin həyata keçirilməsində heç bir məhdudiyyət yoxdur. Bakıda və regionlarda yaradılmış tibbi ərazi bölmələri tərəfindən multidissiplinar səhiyyə müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, tibb heyətinin hazırlığı, tibb müəssisələrində infeksiyon nəzarətin gücləndirilməsi ilə bağlı işlər davam edir ki, bu da təcili və təxirəsalınmaz tibbi xidmətlərin həm Bakıda, həm də regionlarda əlçatanlığının təmin olunmasına xidmət edir.

Bunu bildirməkdə məqsəd bütün səhiyyə sisteminin yalnız koronavirusla mübarizə tədbirlərini hədəf seçməsi ilə bağlı çaşqınlığı aradan qaldırmaqdır. Bununla yanaşı, Milli Hematologiya və Transfiziologiya Mərkəzində ağır koronavirus xəstələrinin müalicəsi üçün xəstəlikdən sağalmış şəxslərin immunoplazmasının təmin olunması uğurla həyata keçirilir ki, bu da hazırda müalicədə öz müsbət nəticələrini verməkdədir.

Mən fürsətdən istifadə edərək, xəstəlikdən sağalmış hər kəsə müraciət edərək, bu işdə səfərbər olub, bu gün ağır vəziyyətdə olan xəstələrin müalicəsində öz dəstəklərini əsirgəməməyə çağırıram. Koronavirusla mübarizədə əhəlinin maarifləndirilməsi və xəstəliyin mövcudluğu ilə bağlı əhali arasında bəzi insanların əsassız mülahizələrinə cavab olaraq görülən işlərlə bağlı bildirmək istərdim ki, çoxlu sayda maarifləndirici sosial videoçarxların hazırlanması ilə bərabər, tibb müəssisələrindən xəstələrin müalicəsi ilə bağlı verilişlər hazırlanıb televiziya kanallarında yayımlanır. Tibbi etika qaydalarına əməl edərək qarşıya çıxan bir sıra çətinliklərə baxmayaraq, bu iş bu gün də prioritet olaraq həyata keçirilir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Soltan müəllim. Razi Nurullayev, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar, təmsil etdiyim İmişli rayonunda örüş yerləri ilə bağlı problem var. Dünən İmişlinin Hacıalmuradlı kəndində çəkilmiş bir videoya baxdım və məsələnin nə qədər acınacaqlı olduğunu bir daha gördüm. Bir tərəfdə döyülənlər, söyülənlər, digər tərəfdə isə pis vəziyyətdə qalan polis zabitləri və qan içində olan vətəndaşlardır. Kəndlinin örüş sahəsi olmasa, o kəndli necə yaşaya bilər? Bir kəndli inəyini, qoyununu, keçisini harada saxlasın? İmişlidə kəndlilərin yaxşı bir sözü var. Deyirlər ki, “inəyimizi, heyvanımızı ayağımızamı bağlayıb saxlayaq?”. İmişli böyük torpaq sahələri olan rayondur, amma əhali örüş yeri tapmır ki, heyvan saxlasın. Bəs nə ilə dolansın?

Kəndlinin adına 10–15 sot torpaq, yaxud sınıq-salxaq bir maşın var. Yardım ala bilməz. Heyvan saxlamaq istəyir ki, dolanıdığı olsun, örüş sahəsi isə yoxdur. Niyə yoxdur? Çünki uğursuz torpaq islahatı nəticəsində bütün

torpaqlar pay-puş edilib. Adam var ki, adına 100, 200, 300, 1000, 5000 hektar torpaq sahəsi var. Məsələ burasındadır ki, elə icarədarlar var, onlar, həqiqətən də, əkin-biçinlə məşğuldurlar. Amma elə sahələr var ki, sadəcə, çəpərlənib, nə istifadə edilir, nə də əkilib-biçilir, orada 5–10 heyvan saxlanır. Böyük və istifadəsiz torpaq sahələrinin böyük əksəriyyəti Bakıda olan məmurlara, rayonda vəzifə tutanlara məxsusdur. Bəs kasıb nə etsin? Bu şəkildə torpaq islahatı hazırlayıb, Prezidentə tələm-tələsik təqdim edənlər məsuliyyət hiss etməlidir. Uzun müddət uğurlu torpaq islahatından danışıldı. Bu, sadəcə, gözə kül üfürməkdir. Kolxozların dağıdılmasına və torpaqların paylaşdırılmasına rəvac verənlər Prezidentə bunu təqdim edib, tez-tələsik imzaya nail olanlar, qoy, məsuliyyət hiss etsinlər. Biz torpaqlarla bağlı yeni qanunun hazırlanmasına başlamalıyıq ki, qalan əraziləri xilas edək. Çıxış yollarından biri torpaq sahiblərinin və icarədarlarının qeyri-qanuni vəzifə səlahiyyətlərindən istifadə edib sahib olduqları torpaqların, heç olmasa, 30–40 faizindən könüllü şəkildə imtina edərək xalqa qaytarmasıdır.

İmişlinin yeni icra başçısı cənab Elçin Rzayev, yaxud digər rayonlara təyin edilən yeni başçılar təkbaşına işləyə bilməyəcəklər. Onlar Prezidentin tapşırıqlarını yerinə yetirməkdə böyük çətinliklə üzləşəcəklər. Biz torpaqlarla bağlı qanunvericiliyə dəyişiklik etməklə, onlara da kömək etmiş olarıq. Mən bu məsələni çox vacib hesab edirəm və düşünürəm ki, torpaqlarla bağlı dəyişikliklərə ehtiyac var. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Razi müəllim. Hicran Hüseynova. Hicran xanım, buyurun.

H.Hüseynova. Xanım Sədr, hörmətli deputatlar, dünyada olan vahimə və böhran hallarına baxmayaraq, Azər-

baycan dövləti gələcəyə əmin addımlarla gedir. Dünən, iyunun 1-də Asiya İnkişaf Bankının təşəbbüsü ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevlə bankın rəhbərliyi arasında keçirilən videokonfransda qarşı tərəfin də qeyd etdiyi kimi, ölkəmizdə bütün irimiqyaslı layihələr uğurla həyata keçirilir və sosial-iqtisadi rifah ardıcıl olaraq yüksələn xətt üzrə inkişaf edir. Pandemiyanın mənfi təsirlərinə baxmayaraq, həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlər və düşünülmüş siyasət nəticəsində vəziyyətin nəzarət altında saxlandığına diqqət çəkən cənab Prezident videogörüşdə bildirdi ki, pandemiyanın bir daha göstərdiyi kimi, uğurlu inkişaf üçün iqtisadiyyat dayanıqlı olmalıdır. Əhalinin rifahını yüksəltmək, sosial müdafiəsini gücləndirmək, layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək üçün bu günümüzə və gələcəyimizə heasablanmış sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının müsbət nəticələrini bu gün, keçirdiyimiz ağır və çətin bir dövəmdə daha aydın gördük.

Mən demək istəyirəm ki, seçildiyim Sumqayıtda bir çox sakinlər bizə müraciət eləyiblər. Bu müraciətlərdən biri də ondan ibarətdir ki, indi pandemiya dövründə, maska taxdığımız vaxtda bütün əhali böyük bir çətinliklə rastlaşır. Bilirsiniz ki, Sumqayıtda çox böyük işlər görülür, şəhər gündən-günə çiçəklənir. Amma hazırda orada böyük bir problem var. Məişət tullantılarının emalı, onların ətraf mühitə təsirinin öyrənilməsi və optimallaşdırılması, orada poliqon texnologiyasının tətbiqi, tullantıların texnoloji və ekoloji qiymətləndirilməsi, təkrar emal, xammal kimi istifadə olunma potensialı olduqca aktual məsələlərdir. Orada uzun müddət söhbət gedir ki, Sumqayıtda belə bir zavod tikilsin. Mən belə düşünürəm ki, hazırda bu məsələ maddi baxımdan çətin olsa da, sonradan büdcə müzakirəsində, hansı isə bir maliyyə ayrılanda bu

məsələyə mütləq qayıtmaq lazımdır. Bu nəyə görə lazımdır? Ona görə ki, bu gün o poliqonlarda Sumqayıtı o qədər tüstü basıb ki, nəfəs almaq çox çətindir. Ona görə düşünürəm ki, bu məsələyə aidiyyəti dövlət qurumları mütləq öz diqqətini yönəltməlidirlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Şahin İsmayılov, mən üzr istəyirəm, yadımdan çıxdı. Şahin müəllim, buyurun.

Ş.Mustafayev. Hörmətli xanım Sədr, əziz həmkarlar, çıxışıma başlamamışdam öncə öz vətəndaş mövqeyimi bildirmək istəyirdim. Mən “uğursuz torpaq islahatı” anlayışı ilə razı deyiləm. Çünki bu, həmin dövrdə və ümumiyyətlə, Azərbaycan tarixində inqilabi hadisələrdən biri idi. Əgər hər hansı bir şəxs vəzifə səlahiyyətlərindən və ya digər imkanlarından subyektiv şəkildə istifadə edərək yararlanmağa cəhd göstəribsə, bu, artıq ayrı mövzudur. Amma “uğursuz torpaq islahatı” anlayışı ilə mən bir Azərbaycan vətəndaşı kimi qətiyyənlə razı ola bilmərəm.

Hörmətli Sahibə xanım, əziz həmkarlar, biz artıq postpandemiya dövrünə qədəm qoyuruq və pandemiya dövrü, koronavirus dövrü bir sıra məsələlərdən nəticələr çıxarmağa, eyni zamanda, yeni çağırışlara daha diqqət verməyə bizi sövq etdi. Bu çağırışlardan biri də ölkəmiz üçün yeni ixtisaslara, yeni sahələrə daha çox diqqət ayrılmasıdır. Biz artıq bir neçə gündür, sosial şəbəkələrlə bağlı müzakirələr aparırıq və sosial şəbəkələrdə müxtəlif məsələlərin qanunla tənzimlənməsi haqqında fikir mübadiləsi söyləyirik. Amma artıq dünyanın bəzi top universitetlərində məhz sosial media strategiyası ilə, sosial media marketinqlə bağlı dərslər tədris olunmaqdadır. Mən çox istərdim ki, bizim ali təhsil müəssisələrində də bu kimi yeni sahələrə xüsusi fikir verilsin. Çünki etiraf etmək lazımdır ki, tədris olunan ixtisaslarla real əmək bazarında

müəyyən uyğunsuzluqlar olur və tələbələr ixtisaslaşma keçdikdən sonra gələcəkdə onların əmək bazarlarında öz yerlərini tapması üçün müəyyən çətinliklər yarana bilər. Məhz bu kimi yeni sahələrin tədris olunması ilə real əmək bazarında, düşünürəm ki, onların gələcəkdə iş tapmasında kifayət qədər imkanlar yarana bilər.

Digər bir məsələ, burada xaricdə oxuyan, çalışan həmkarlarımız da bilirlər, yay ərzində böyük top universitetlər yeni ixtisaslarla bağlı ixtisasartırma formatında qısamüddətli kurslar təşkil edirlər. Gənclərə, tələbələrə imkan yaranır ki, həmin kurslardan, dərslər saatlarından istifadə etsinlər və əlavə biliklər əldə etsinlər. Çox istərdim ki, bizim universitetlərdə də bu ənənə bərpa olunsun. Yeni sahələrlə bağlı tədris vəsaitlərinə uyğun qısamüddətli kurslar, dərslər saatları keçirilərək tələbələrə, gənclərə yeni biliklər öyrədilsin, onlar ixtisaslaşma baxımından yeni imkanlar əldə etsinlər. Düzdür, hazırda bunu ölkəmizdə müxtəlif kurslar həyata keçirir. Amma ali təhsil müəssisələri səviyyəsində bu işə böyük təkan lazımdır ki, bunun üçün də universitetlərin hər birinin gözəl şəraiti, imkanları var. Bu, hazırda gənclər tərəfindən çox istənilən məsələdir. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qənirə Paşayeva, buyurun.

Q.Paşayeva. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, həmkarlarım, hörmətli mətbuat və media nümayəndələri! Hörmətli Sədr, mən bayram günlərində millət vəkili seçildiyim Tovuz rayonunda oldum. İnsanlarla görüşdüm və seçicilərimizi narahat edən bəzi məsələləri qaldıraraq müvafiq dövlət qurumlarına və hökumətimizə müraciət etmək istəyirəm. Bilirsiniz ki, kənd təsərrüfatı rayonlarında insanların əsas məşğuliyyəti, əhalinin əsas gəlir mənbəyi kənd təsərrüfatıdır. Bu gün cənab Prezidentimizin

rəhbərliyi ilə kənd təsərrüfatının inkişafı istiqamətində bir sıra çox önəmli layihələr həyata keçirilir. Amma kənd təsərrüfatının inkişafını suvarma və su sistemlərinin inkişafı olmadan, suvarma suyunun yetəri qədər təmin olunmadığı bir şəraitdə təmin etmək mümkün deyil. Tovuzda artıq kənd təsərrüfatı mövsümü başlayıb. Amma insanları narahat edən bir məsələ var. Əgər bu mövsüm də ötən mövsüm kimi quraq keçərsə, biz ciddi problemlərlə təkrar üz-üzə qalacağıq, məhsuldarlıq ciddi şəkildə aşağı düşəcək. Cənab Prezident də bu məsələyə ciddi şəkildə toxundu, suvarma sistemlərinin yenidən bərpa olunması, inkişafı, ümumiyyətlə, su ilə bağlı, suyun ədalətli bölünməsi prinsipləri və sairə bağlı hətta bir komissiya da yaradıldı. Bu məsələyə ciddi diqqət veriləcəyi vurğulandı.

Tovuz rayonunun problemini həll edəcək iki önəmli layihə var və bu layihələrlə bağlı hökumətə, Baş nazirə müraciətlər göndərdim. Mən buradan hörmətli Baş nazirimiz Əli müəllimə müraciət edərək xahiş etmək istəyirəm ki, Tovuz rayonunun irəli sürdüyü suvarma ilə bağlı bu iki layihəyə dəstək olunsun. Çünki Tovuzun kənd təsərrüfatı rayonu kimi inkişafında bu iki layihənin müstəsna xidmətləri ola bilər. Bunun biri Zəyəm çayı üzərində su anbarının tikintisidir. Amma bu, təkcə Tovuzun deyil, Şəmkirin də xeyli kəndlərinin problemlərini həll etmiş olacaq. Çünki Tovuzun çox sayda kəndləri ilə bərabər, Şəmkirin kəndlərinin də ciddi problemləri var. Əgər Zəyəm çayı üzərində su anbarı tikilərsə, bu məsələ iki rayonun xeyli sayda əhalisinin, kəndlərinin suvarma suyu problemini həll edə bilər.

İkinci layihə əvvəllər də olub, amma bunu daha da inkişaf etdirmək olar. Su Kür çayından Qovlar şəhərinə dörd pilləli su nasoslari ilə vurularsa, o zaman Qovlar şəhəri, onun ətraf bölgələri və çox sayda kənd problemi

aradan çıxar və bu, Tovuzun kənd təsərrüfatı rayonu kimi inkişafında, əhalinin məşğulluğunda və kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracında da böyük rol oynaya bilər. Mən hörmətli Baş nazirimizi, hökumətimizi bu layihələrə qısa zamanda baxmağa çağırıram. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Qənirə xanım. Mələhət xanım, buyurun. Mələhət İbrahimqızı.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Hörmətli deputatlar, mənim qaldıracağım məsələ, demək olar ki, Bakının bütün rayonlarından seçilən millət vəkillərinin problemidir. Bilirsiniz ki, 1930-cu illərdə Maksim Qorki Bakıya gələrkən kölgələnmək istədiyində bir ağac tapa bilmədiyi halda, 60-cı, 70-ci illərdə, xüsusilə də Həsən Əliyevin başladığı yaşıllaşdırma siyasətini ulu öndərimiz davam etdirdi və bu gün Azərbaycan, eləcə də Bakı başdan ayağa yaşıllıq və gül-çiçək içərisindədir.

Mənim təmsil etdiyim Nəsimi rayonunda, xüsusilə 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü mikrorayonda Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla xanım Əliyevanın rəhbərlik elədiyi “İdea” təşkilatının təşəbbüsü ilə 200-ə qədər “abad həyat” layihəsi həyata keçirilib. Əhalinin, sakinlərin istirahəti üçün hədsiz dərəcədə gözəl bir yaşıllıq yaradılıb. Çox təəssüf ki, bu yaşıllığın qorunması və suvarılması məsələsi bu günə qədər açıq qalıb. Bu problemlə, əslində, Yaşıllaşdırma idarəsi məşğul olmalıdır. Sakinlərin dəfələrlə qaldırdığı iradlara, şəxsən mənim bir millət vəkili olaraq, həmin idarə qarşısında bu problemi qaldırmağıma baxmayaraq, bu günə qədər həmin idarə tərəfindən yaşıllığın qorunması və suvarılması ilə məşğul olunmur. Sakinlər isə özləri suvarmağa çalışırlar. Əlbəttə, bu gün istifadə olunan hər bir suyun litri də pul, maliyyə vəsaitidir. Ona görə də mən bu mikrofonla, eləcə də xanım Spiker Sizin nüfuzunuzla,

parlamentimizin nüfuzu ilə bu problemin ən qısa zamanda həll olunmasını xahiş edirəm. Bu, həqiqətən də, Bakının rayonlarında, məhəllələr arasında, yaşayış məskənlərində yaradılmış o gözəl yaşıllığın çürüməsinə, qurumasına, necə deyirlər, hədəf getməsinə səbəb olar. Çox təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Tural Gəncəliyev, buyurun.

T.Gəncəliyev. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar, Azərbaycan– Kanada parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri kimi diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, bir neçə gün öncə Kanada Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının erməni lobbisinə yaxın olan üzvü Reyçel Harder adlı bir deputat Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində təşkil edilmiş qondarma rejimin oyuncaq rəhbərliyinə təbrik məktubu göndərmiş və qanunsuz seçki şousu ilə bağlı öz təbrikini çatdırmışdır. Mən bununla bağlı öz adımdan bütün Kanada parlamentinin deputatlarına etiraz məktubu ünvanlamışam. Həmin o təbrik məktubunu kəsinliklə pisləyirəm və qınayıram.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, həmin Reyçel Harderin köməkçisi erməni mənşəli Kanada vətəndaşdır və çox böyük ehtimalla həmin o köməkçi deputat Harderi saxta məlumatlarla təmin etmişdir. Yaxşı olardı ki, Harder belə məlumatları əldə etdikdən sonra dəqiq öyrənsin, münaqişə ilə bağlı hansı isə obyektiv bir addım atsın. Məlumdur ki, beynəlxalq ictimaiyyət, Kanada yekdilliklə ölkəmizin, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir və seçki şousunu rədd etmişdir. Kanada hökumətinin bununla bağlı mövqeyi bəllidir.

Yaxşı olardı ki, xanım Harder Kanada Xarici İşlər Nazirliyinin mövqeyi ilə tanış olaydı. Ən önəmlisi, 1998-ci ildə Kanada Ali Məhkəməsinin “Kvebek işi” ilə bağlı çox

məşhur bir qərarı olmuşdur. Kanada məhkəməsi qərar vermişdi ki, hansı isə öz müqəddəratını təyin etmə prinsipindən danışdıqda beynəlxalq hüququn əsas prinsipi olan ölkələrin ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığına qarşı heç nə ola bilməz, bu, heç cür mümkün deyil, yəni ölkələrin ərazi bütövlüyü heç bir halda pozulmamalıdır. Görünür ki, deputat Harder bu məsələni nəzərdən qaçırmışdır.

Çox təəssüf ki, insan hüquq və azadlıqlarına yüksək hörmət nümayiş etdirən Kanada kimi bir ölkənin parlament üzvü azərbaycanlılara qarşı törədilən etnik təmizləməni, işğalı görmür, buna göz yumur. Mən Kanada kimi yüksək demokratik dəyərlərə, insan hüquqlarına, demokratiyaya, qanunun aliliyi prinsiplərinə dəyər verən bir ölkədə 4 il yaşamışam, Azərbaycan səfirliyində işləmişəm və bunun şahidi olmuşam. Mən Harderi bir daha Kanada parlamentinə münəqişə ilə bağlı uyğun mövqə bildirməyə çağırırım. Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının dəfələrlə bəyan etdiyi kimi, biz Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış əraziləri çərçivəsində iki icmanın birgə yaşayışı üçün çalışırıq, buna səy göstəririk və yaxşı olar ki, beynəlxalq ictimaiyyət, bütün ölkələrin parlament üzvləri də bunu nəzərə alsınlar. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Elman Nəsirov. Buyurun, Elman müəllim.

E.Nəsirov. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri, hörmətli media nümayəndələri! Fikrimi böyük söz ustası Volterin məşhur bir ifadəsi ilə başlamaq istəyirəm. O söyləyirdi ki, insanlıq üçün ən pis keyfiyyət heç də nifrət hissi deyil, bu, biganəlik və laqeydlikdir. Amma böyük söz ustası insanlığın bəzəyi olan ən gözəl keyfiyyətin isə məhz minnətdarlıq hissi olduğunu qeyd eləmişdi. Eyni məntiqlə də mən bu gün bu parlament tribunasından

istifadə eləyib Cəlilabad seçicilərinin ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevə, eyni zamanda, ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür məktublarını çatdırmaq, onların müraciətlərini dilə gətirmək istəyirəm. Onlar birbaşa cənab Prezidentə minnətdarlıq edirlər. Eyni zamanda, mənə də çoxsaylı müraciətlər gəlib ki, mən də bu tribunadan onların fikrini ifadə edirəm. İlk növbədə pandemiya dövründə cənab Prezidentin üç istiqamətdə atdığı addımları çox böyük təqdir hissi ilə qarşılayır və təşəkkür edirlər. Birincisi, insanların sağlamlığının qorunması ilə bağlı olan ardıcıl, prinsipial və qətiyyətli mövqe, ikincisi, insanların sosial müdafiəsi ilə bağlı atılan addımlar və üçüncüsü, bütün bu reallıqlar fonunda iqtisadi artımın təmin edilməsidir.

Eyni zamanda, bütün bunlara əlavə olaraq, mən Cəlilabadın İranla sərhəd kəndlərinin adından bunu söyləyirəm, cənab Prezidentə xüsusi təşəkkür edirlər. Söhbət Bayxanlı kəndi və Bayxanlı inzibati ərazi nümayəndəliyinə daxil olan 7 kənddən, eyni zamanda, bir hərbi zastavadan gedir. 1960-cı ildən bəri onların elektrik xətləri çox bərhad vəziyyətdə idi, təmir olunmamışdı, sutkalarla işıqları olmurdu. Azca meh əsən kimi işıqsız qalırdılar. Nəzərə alsaq ki, qonşuluqda İran dövlətidir, onlarda isə bu problem yox idi. Mənim seçicilərlə seçki öncəsi görüşlərim zamanı onların ən çox istəkləri bu idi ki, bu problemlər həll edilsin. “Azərişiq” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti bizim bu xahişimizə çox diqqətlə, həssaslıqla yanaşdı. Bayxanlı inzibati ərazi nümayəndəliyində bütün elektrik dirəklərinin, bütün transformatorların, bütün elektrik naqillərinin dəyişdirilməsi ilə bağlı artıq işlər başlayıb və insanların sevincinin həddi-hüdudu yoxdur. Bu baxımdan onlar xüsusilə istədilər ki, mən parlamentdən də onların təşək-

kürünü ölkə Prezidentinə çatdırım. Fərsətdən istifadə edib, “Azərişiq” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin rəhbərliyinə də təşəkkür edirəm ki, insanların bu tələbinə belə həssaslıqla yanaşılır. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi Sədrinin
birinci müavini Əli Hüseynli sədrlik edir*

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Elman müəllim. Eldar müəllim Quliyev. Buyurun.

E.Quliyev. Çox sağ olun, Əli müəllim. Əli müəllim, mən iki məsələ ilə bağlı çıxış etmək istəyirəm. Vaxt çatmasa, Sizdən əlavə 1 dəqiqə xahiş edəcəyəm. Altıncı çağırış Milli Məclisin birinci sessiyasında ölkəmizin Prezidenti hörmətli cənab İlham Əliyev bizim qarşımızda ölkədə aparılan islahatlara uyğun proqram xarakterli çıxış elədi. Bununla bərabər, hər bir millət vəkili üçün qarşısında müəyyən tövsiyələr irəli sürdü. Verilən tövsiyələrdən biri qəbul olunmuş qanunlara nəzarətin olmasıdır. Bilirsiniz ki, Azərbaycan müstəqillik əldə edəndən sonra biz yüzlərcə qanun qəbul eləmişik. Bu qanunlar Azərbaycanın hüquqi dövlətə çevrilməsinə və bugünkü inkişafına böyük təkan vermişdir. Lakin bəzi qanunlarımız var ki, bunlar nəzarətdən kənar qalmışdır. Mən istərdim ki, cənab Prezidentin tövsiyəsini də nəzərə alağ. Bilirsiniz ki, biz qanunlara nəzarət edə bilmirik. Ona görə mən istəyirdim ki, müəyyən dəyişiklik olunsun. Bir qurum yaradılsın və icra orqanlarında qanunların icrasına nəzarət eləsin.

Mənim ikinci təklifim sosial şəbəkələrlə əlaqədardır. Artıq uzun müddətdir ki, bu söhbətlər gedir. Dünən də burada bizim hörmətli deputat yoldaşlarımız, o cümlədən Sədrimizin müavini Adil müəllim geniş məlumat verdi.

İki gün öncə mən televiziya da onun çıxışına qulaq asdım. Məsələ budur ki, bu dönəm içərisində bizim xaricdə oturan demokratlar söyüşlərlə insanların şərəf və ləyaqətini təhqir edirlər. Onlar artıq azərbaycanlı səviyyəsindən çıxıblar. Bizim mentalitetdə heç vaxt qadını, qızı, gəlini söymək olmayıb.

Bilirsiniz, mənim seçildiyim dairə 28-ci dairədir. Bu dairədə Maştağa, Nardaran, Bilgəh, Zabrat əhalisi yaşayır. Onlarda böyük-kiçik, qadına hörmət həmişə yüksək səviyyədə olub. Seçicilər mənə müraciət edirlər və məndən tələb edirlər ki, niyə parlament burada heç bir qərar qəbul eləmir. Mən onlara başa salıram, izahat edirəm ki, parlamentdə bizim onlara təsir göstərəcək qanunlarımız yoxdur. Onlar mənə müraciət edirlər ki, qanunu siz qəbul edirsiniz, bu qanun qəbul olunmalıdır və bu qanuna əsasən də onlar cəzalandırılmalıdır.

Mən xahiş edirəm ki, bir qurum yaradılsın və həmin qurum araşdırsın, baxsın. Baxın, iş nə yerdədir ki, Tramp, demokratiyanın beşiyi adlandırılan Amerika bu gün özündə dəyişiklik edir. Baxmayaraq ki, bu gün orada xaos yaranıb. Bunların 17 şəhərində böyük qırğınlar gedir. Yəqin ki, bunu hamımız izləyirik.

Dünən mənə məlumat verildi ki, Almaniyanın parlamenti Bundestaqda sosial şəbəkələrlə əlaqədar qanunlarda dəyişikliklər edilir. Biz də müəyyən qanunları dəyişək. Bizdə bir atalar sözü var: “Döymə taxta qapımı, döyərlər dəmir qapını”. Bizim taxta qapılar artıq döyülür. Sizdən xahiş edirik ki, gəlin, biz qanunlarda dəyişiklik edək, hüquq mühafizə orqanlarına imkan verək ki, həmin dəmir qapıları döysünlər. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Jalə xanım Əliyeva.

J.Əliyeva. Təşəkkür edirəm, Əli müəllim. Ötən həftə

deputatı olduğum Zərdab və Ucar rayonlarına karantin dövründə növbəti dəfə səfər etdim və mövcud sosial izolyasiya şərtləri nəzərə alınaraq silsilə görüşlər keçirdik. Yardıma ehtiyacı olan, kimsəsiz, ahıl şəxslərə, valideynsiz uşaqlara, şəhid, veteran ailələrinə baş çəkib, onların problemləri ilə maraqlandıq. Müşahidələrimdən biri o oldu ki, insanların əksəriyyəti hazırkı karantin vəziyyətinin yaratdığı çətinlikləri anlayışla qəbul edir və öz davranışları ilə dövlətə birmənalı olaraq yardımçı olmağa çalışırlar. Görüşlərdə vətəndaş-dövlət birliyinin, Prezident cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevaya dərin sevginin və minnətdarlığın bir daha şahidi olduq. İnsanlar hətta ən çətin, gözlənilməz şəraitdə belə dövlətin öz vətəndaşlarının yanında olmasından, onları tək qoymamasından məmnunluq ifadə edirlər. Mən də bu təşəkkürləri parlament mikrofonu vasitəsi ilə ölkə rəhbərliyinə çatdırmağı özümə borc və şərəf bilirəm.

Mən vətəndaşların bəzi xahişlərini də burada səsləndirmək istəyirəm. Mövcud şəraitdə bəlkə də əlavə vəsait tələb edən hansı isə layihə haqqında danışmaq doğru deyil. Lakin cənab Prezidentin də söylədiyi kimi, bu il həyata keçirilməli olan planların, layihələrin davam etdirilməyini nəzərə alaraq, deputatı olduğum hər iki rayonda bir neçə problemi səsləndirmək istəyirdim. Hazırda suvarma ilə bağlı hər iki rayonda böyük problem yaşanır. Zərdab rayonunun Şahhüseynli, Gəndəbil, Əlibəyli, Allahqulubağı, Əlvənd, Oturanoba, Məlikumutlu, Çallı, Gödəkqobu, Xanmədli, Hüseynxanlı kəndləri, Bəyimli qəsəbəsi, Ucar rayonunun Bərgüşad kəndi susuzluqdan əziyyət çəkir. Bu kəndlərdən bəziləri daha əvvəlki müraciətlərimiz əsasında “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019–2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”na

daxil edilib. Lakin yaz və dolayısı ilə əkin mövsümü olduğunu nəzərə alaraq, adıçəkilən kəndlərin həm əkin, həm də içməli su probleminin köklü şəkildə aradan qaldırılması işlərinin sürətləndirilməsi vacibdir.

Eyni zamanda, ard-arda müraciətlərimizdən sonra Zərdab rayonunda 2011-ci ildə başladılan, lakin 1 il sonra məlum olmayan səbəblərdən tikintisi yarımçıq saxlanılan kanalizasiya xəttinin çəkilişi işlərinin də yenidən başlanması artıq bir zərurətə çevrilmişdir. Zərdab rayonu Kür çayının səviyyəsindən aşağıda yerləşir. Bu günə qədər rayonda kanalizasiyanın olmaması, xüsusilə yaz aylarında çaylarda suyun artdığı dövrdə böyük bir təhlükəyə çevrilir.

Ucar rayonunun Bərgüşad kəndində 2010-cu ildə çəkilən, lakin hazırda bərbad vəziyyətdə olan 16 kilometrlik Qəziyan–Bərgüşad yolunun əsaslı təmirinə və yararsız vəziyyətdə olan elektrik xətlərinin yenidən qurulmasına ehtiyac var. Kənddə mövcud olan 14 transformatorun 2-si ötən il dəyişdirilib. Lakin sonra işlər yarımçıq saxlanılıb. Hər iki rayonla bağlı müxtəlif sahələri əhatə edən təklif və xahişlərimizi yazılı şəkildə Nazirlər Kabinetinə göndərmişik. Lakin indi səslənən məsələlərin daha sürətli həllinə ehtiyac var. Odur ki, buradan əlaqədar qurumlara səslənərək məsələnin...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. İndi isə yuxarıda əyləşən millət vəkillərindən Ramil Həsən, buyurun.

R.Həsən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Mən öncə hörmətli, dəyərli millət vəkili, Dağlıq Qarabağ icmasının rəhbəri Tural Gəncəliyevin fikirlərinə dəstək olaraq təklif vermək istəyirəm. Dəyərli millət vəkillərimiz, Azərbaycan parlamentində 82 dostluq qrupumuz fəaliyyət göstərir. Bildiyimiz kimi, martın 10-da cənab Prezident qarşımızda çıxış edərkən onun ifadə etdiyi hər bir cümlə bizim üçün

yol xəritəsidir. Bundan istifadə edərək, mən fikirlərimi sizlərlə bölüşmək istərdim ki, hücum diplomatiyası, cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, bizim üçün ən önəmli və vacib, diplomatik bir istiqamət olmalıdır. Bu minvalla Dağlıq Qarabağda baş verən proseslər, 31 mart azərbaycanlıların soyqırımını günündə bizim əzəli tarixi torpaqlarımızda keçirilən seçki şousu, daha sonra mayın 21-də andiçmə mərasimi ilə bağlı, mən təklif edirəm ki, ümumiyyətlə, baş verən proseslərdən dərhal sonra bizim dostluq qrupları vasitəsi ilə bütün parlamentlərə müvafiq məktublar göndərilsin. Tural müəllim də bununla bağlı burada bildirdi. Bu, öncədən həyata keçirilərsə, əlbəttə ki, bizim qabaqlayıcı hücum diplomatiyamıza çox böyük bir təkan olacaq. Parlament diplomatiyasını daha da gücləndirmək istiqamətində konkret sərəmə verə bilər. Cənab Prezidentin demiş olduğu və bizim üçün vermiş olduğu istiqamət üçün çox böyük bir dəstəyə sahiblənməmiş olarıq.

Mənə verilən fürsətdən istifadə edərək, az öncə burada hörmətli Jalə xanımın qaldırdığı məsələləri də tam dəstəkləyirəm. Ucar rayonunda, həqiqətən də, bu gün ən böyük problemi az öncə Jalə xanım ifadə etdi. Eyni zamanda, Qənirə xanım da burada suvarma kanalları və su ilə bağlı bildirdi. Ucar rayonunun ən böyük problemi hazırda suvarmadır. Kənd təsərrüfatının önəmli sahəsi olan pambıqçılıqla məşğul olan əhalimiz üçün ən böyük problem suvarmadır ki, vaxtı ilə baxımsızlıq ucbatından şirə kanallarının üstünü tamam bağlayıblar və bu şirə kanallarının üstü bağlandığı üçün torpaqların daha da şoranlaşması insanların kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmasına çox ciddi şəkildə maneçilik törədir. Bununla bağlı mən Baş nazirə, hökumətə və müvafiq meliorasiya və su təsərrüfatı ilə məşğul olan dövlət qurumlarına yazılı şəkildə müraciət etmişəm. Fürsətdən istifadə

edərək, buradan bir daha müraciət etmək istəyirəm. Xahiş edirik ki, ölkə rəhbərimizin də verdiyi tövsiyələrə uyğun olaraq, regionlarımızın sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı proqram çərçivəsində Ucar rayonunun bu problemlərinin qısa müddətdə həll olunmasına müvafiq köməklik göstərsin. Çox təşəkkür edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Səməd müəllim, buyurun.

S.Seyidov. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, Ramil müəllim, Qənirə xanım, Mələhət xanım, dünən Bəxtiyar müəllim, Jalə xanım, o cümlədən də mən – Qazax rayonundan seçilmiş millət vəkili eyni məsələ ilə bağlı sizə müraciət etmək istəyirik. Su artıq ümumrespublika probleminə çevrilmiş bir məsələdir. Təsəvvür edin, sərhəddə qəhrəman şəhidlər verdiyimiz Quşçuayrım kəndi gölün qırağında yerləşir. Kənd sakinləri həmin göldən bir damla da istifadə edə bilmirlər. Çünki həmin göl Ermənistanın işğalı altındadır. Oraya başqa rayonlardan su gətirilir. İndi bu, erməninin işidir. Çox çətin məsələlərdir. Bütün qanunları, transsərhəd su anbarlarından istifadə etmə qanunlarını pozublar.

Burada həmkarlarım qeyd etdi, başqa yerlərdə subar-tenzian quyular qazılmalıdır ki, su gəlsin. Bu istiqamətdə cənab Prezident xeyli işlər görür. Hər rayona, o cümlədən Qazax rayonuna da bu məsələ ilə bağlı yardım göstərilib. Ancaq Kür çayı yanında axdığı halda, Şıxlı, Daşsalahlı, Yuxarısalahlı kəndlərində suyun olmaması başadüşülən deyil. İnfrastruktur da mövcuddur. Bütün məsələlər artıq həll oluna bilər. Mən bununla bağlı deputat sorğusunu “Azərsu” Səhmdar Cəmiyyətinə artıq göndərmişəm. Bu istiqamətdə söhbətlər aparmışam. Bir daha bu yüksək kürsüdən – parlamentdən müraciət etmək istəyirəm. Bu, artıq yalnız Qazax rayonunun problemi deyil. Özünüz görürsünüz, hər

bir müzakirədə 10 nəfər millət vəkili su məsələsini qaldırır. Cənab Prezident tərəfindən bununla bağlı xüsusi komissiya yaradılıb. Bu istiqamətdə işlər aparılır. Ancaq biz dərk etməliyik, başa düşməliyik ki, bu gün ən əsas məsələlərdən biri məhz budur, su məsələsinin həll olunmasıdır. Ona görə hörmətli sədarət, hörmətli xanım Sədr, hörmətli Əli müəllim, hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, həm hökumətin, həm də müvafiq dövlət strukturlarının diqqətini bu məsələyə yüksək səviyyədə cəlb edək. Diqqətinizə görə sağ olun.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Səməd müəllim, çox sağ olun. Bu, tək Qazax rayonunun, ya da Tovuz rayonunun problemi deyil. Siz tamamilə düz deyirsiniz. Mənim seçildiyim Şəmkir rayonunda, elə Kamran müəllim Bayramov, Nurlan Həsənov, Nizami müəllim Səfərov, hamımız o rayondan seçilən insanlarıq, sizinlə razıyıq və təbii ki, biz bununla bağlı da işlər görəcəyik. Çox sağ olun.

“Erkin müəllim çıxış etmək istəmir” dedilər. Qüdrət Həsənzuliyev. Qüdrət müəllim, buyurun.

Q.Həsənzuliyev. Çox təşəkkür edirəm, hörmətli Sədr. Fazil Mustafa kimi mən də Milli Məclisin yaxşı bir işini qeyd etmək istəyirəm. Bu da ondan ibarətdir ki, Sahibə xanım, çox sağ olun, Siz, doğrudan da, hər iclasda imkan yaradırsınız, millət vəkilləri öz seçicilərinin problemlərindən danışa bilsinlər. Mən əminəm, bu, belə davam etsə, insanlar problemlərini danışmaq üçün başqa auditoriya axtarmayacaqlar ki, kim isə onların problemləri haqqında danışsın. Görəcəklər ki, onların problemləri barədə seçdikləri millət vəkilləri danışsınlar və həmin

problemlər millət vəkillərini də narahat edir. Məsələn, bugünkü iclasda kifayət qədər problemlərdən danışıldı, görülmüş işlər barədə çox minnətdarlıq hissi ilə nələrse qeyd olundu. Bizim Milli Məclisin bu iclaslarını, qoy, sadə seçicilər görsün. Bu, televiziya ilə yayımlansın.

Keçən dəfə biz burada söhbət edirdik ki, televiziyalarda koronavirusla bağlı yaxşı təbliğat aparılmır. Haqlı olaraq deyildi ki, aparılır. Amma çox təəssüf ki, o televiziyalara çox az sayda insan baxır. İnsanlar televizoru yandıranda nəyi görürlər? Görürlər ki, əgər bir tok-şoudursa, yaxud verilişdə siyasi əhəmiyyətli bir söhbət gedirsə, bilirlər ki, orada yalnız hökumətin təriflənməsindən danışıla bilər, hər hansı tənqidi fikirdən söhbət gedə bilməz. Onsuz da, tərifi də, görülməmiş işləri də özləri görürlər. O cür verilişlərə qulaq asmaqda maraqlı olurlar. Ya şou-proqramlara baxırlar, ya da dərhal kanalı dəyişirlər. Ona görə mən hesab edirəm ki, dünyanın hər yerində olduğu kimi Milli Məclisin də televiziyası olmalıdır. Qapalı iclaslar istisna olmaqla, iclaslar həm canlı yayım ilə göstərilməlidir, həm də təkrar verilməlidir. Elə qonşu Türkiyədə, başqa ölkələrdəki kimi olmalıdır.

Hörmətli Sahibə xanım, mən bir məsələyə də diqqətinizi cəlb etmək istəyirəm. “Dövlət qulluğu haqqında” Qanuna görə, dövlət qulluqçuları işə qəbul olunanda Dövlət İmtahan Mərkəzində müsabiqədən keçirlər, yəni imtahan verirlər, sonra da müsahibə olur. Bu, başadüşüləndir, normal qarşılanır. Amma sonradan bizim ayrı-ayrı nazirliklərdə, mərkəzi icra orqanlarında vakansiyalar yarandıqda da eyni qayda təkrar olundu. Buna heç bir ehtiyac yoxdur. Ona görə ki, əvvəla, Dövlət İmtahan Mərkəzinin o sayda işçisi yoxdur. Görün, bizdə nə qədər nazirlik, komitə, xidmətlər var, orada kim işə məzuniyyətə, kim işə

pensiyaya gedir, kim isə işdən çıxarılır, yaxud işini dəyişir və sair. Yəni hər dəfə Dövlət İmtahan Mərkəzinin bir nümayəndəsi, müstəqil ekspert olmalıdır. Həmin icra orqanından bir nümayəndə ilə bu, yenə də eyni qaydada davam edir. Ona görə də mən hesab edirəm bu, süründürməçilikdir. Daxildə o dəyişikliklər...

Sədrlik edən. Sağ olun, Qüdrət müəllim. Qüdrət müəllim, Siz mənim vaxt ayırmadığımı dediniz. Bu, bizim işimizdir, ancaq mən imkan olan yerdə vaxt ayıra bilirəm. Bu gün bizim 3 məsələmiz var. Ona görə də bu gün artıq 45 dəqiqədir ki, danışırıq, hələ də imkan var. Ancaq imkan olmayan yerdə mən onu edə bilməyəcəyəm. Ona görə də bunu qabaqcadan deyirəm. Çıxışınıza görə çox sağ olun. Tahir Rzayev. Tahir müəllim, buyurun.

T.Rzayev. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, mən heç bir xarici dövlətin daxili işlərinə qarışmaq fikrində deyiləm. Ancaq dünyada baş verən hadisələr, cəmiyyəti, insanları narahat edən bəzi məsələlər var ki, elə bilirəm, biz – deputatlar tərəfindən dilə gətirilməlidir, deyilməlidir. Bu gün həmkarım Eldar müəllimin dediği kimi, Amerika Birləşmiş Ştatlarında xaos vəziyyəti yaranıb. Bu, Amerika Birləşmiş Ştatlarının öz işidir. Burada insanlar güllələnir, jurnalistlər təqib olunur, hətta onların burnu qırılır, imdad diləyən jurnalistlərin üzərinə gözyaşardıcı qazlar çilənir. Çox ciddi bir vəziyyət yaranıb. Bu, Amerikanın öz işidir. Ancaq beynəlxalq təşkilatlar, jurnalist birlikləri hara baxırlar? Bizdə yalançı bir siyasətçini, şantaj, təhqir, cinayətə yol verən jurnalisti hüquq mühafizə orqanları qolundan tutub, ondan müəyyən sorğu tələb edəndə beynəlxalq təşkilatlar qışqırırdılar, bağırırdılar, dünyaya səs salırdılar. Ancaq indi Amerika Birləşmiş Ştatlarının əksər ştatlarında böyük

iğtişaşlar gedir, insanlar təqib olunur, baxmırlar. Heç bir beynəlxalq təşkilat, heç bir jurnalist birlikləri buna rəyini bildirmir. Demokratiyanın üzü artıq görünür. Digər tərəfdən, niyə Əli Kərimlilər, Cəmil Həsənlilər susublar. Axı, orada olanlar onların qardaşlarıdır. Onlar oradan dəstək alırdılar. İndi baş verən hadisələrə heç bir münasibət bildirilmir. Demokratiya bu deyil. Mən elə bilirəm ki, bizim hər birimiz ciddi münasibət göstərməliyik. Demokratiya yalnız müstəqil, kiçik dövlətlərə tətbiq olunmamalıdır.

Burada uğursuz torpaq islahatı ilə bağlı bir fikir səsləndirildi. Mən bu fikirlə heç cür razılaşa bilmərəm. Çünki bu islahatı bizim ulu öndərimiz aparıb. Çox mütərəqqi islahatlar idi. Ancaq bu gün bu islahatı uğursuz etməyə çalışan insanlar var. Bu gün Azərbaycanda ümumi torpaqların 55 faizi əkinə yararlıdır. Bu, təxminən 4,8 milyon hektar torpaq sahəsi edir. Qalan torpaqlar otlaq, örüş sahələridir, digər istifadəyə verilən torpaq sahələridir. Bilirsiniz, bu torpaqlardan səmərəli istifadə etmək lazımdır. Burada yoldaşlar səsləndirdilər. Düzdür, indi müəyyən məsələlər var. O vaxt biz islahatlara getdik və bu islahatlar da göstərdi ki, müəyyən adamlar örüş torpaq sahələrinə sahib olmalıdırlar. Kimin pay torpağı var, o, örüş torpaq sahəsi istəməməlidir. Kim pay torpağı almayıbsa, onun üçün örüş torpaq sahəsi ayrıla bilər. Ona görə elə bilirəm ki, müəyyən islahatlara xələl gətirmək, qara yaxmaq düzgün deyil. Bizim yerdə olan bələdiyyələrimiz, məmurlarımız bu barədə ciddi fikirləşməlidirlər. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Tahir müəllim. Sahib Ahiyev. Sahib müəllim, buyurun.

S.Ahiyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, dəyərli həmkarlar, mən də burada qaldırılan iki həssas

məsələ ətrafında danışmaq istəyirəm. Çünki mən də həmin məsələlərlə Tərtər rayonunun deputatı olaraq tez-tez üzləşirəm. Birincisi, bu, torpaq məsələsidir. Bu torpaq islahatı Azərbaycanda, doğrudan da, ən uğurlu və postsovet məkanında ilk keçirilən islahatlardan biri olub. Amma çox təəssüf ki, həmin islahatlardan bəzi məmurlar, imkanlı adamlar çox vicdansızcasına faydalanmağa çalışıblar. Nəticədə insanların ölüş yerləri əldən çıxıb, bir çoxları pay torpaqlarından düzgün istifadə edə bilmirlər və digər başqa səbəblər də olur. Artıq cənab Prezidentin ictimai nəzarətin güclənməsi ilə bağlı çağırışından sonra insanlar, təbii ki, öz haqlarını tələb etməyə başlayırlar. O narazılıqlar da, bax, bununla bağlı meydana çıxır.

Əlavə olaraq su çatışmazlığı probleminə də toxunmaq istəyirəm. Təbii ki, bu problemi əksər rayonlar yaşayır və cənab Prezident öz çıxışlarından birində də qeyd etdi ki, ötən il, əslində, Azərbaycanda miqyası görünməmiş bir quraqlıq olub. Bu il, ola bilsin ki, ondan da böyük quraqlıq olacaq. Ona görə də qarşıda bizi bununla bağlı böyük problemlər gözləyir. İndi həmkarlarım dedi, hər kəs, o sıradan biz də gözüümüzü Kürə dikmişik. Amma məsələ burasındadır ki, Mingəçevir deryaçasında suyun həcmi əvvəlki illərdən bir neçə metr aşağıdır və bunun özü də çox həyəcanverici bir haldır. Ümumiyyətlə, mənə elə gəlir ki, hökumət bu məsələdə bir şeyə diqqət yetirməlidir. Eyni zamanda, elə cənab Prezidentin də tələbi bu oldu ki, artıq suvarma sistemində innovasiyanın tətbiqi olduqca zəruri bir hadisəyə çevrilib. İsrail təcrübəsi, digər qabaqcıl ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, innovasiya tətbiq etməklə, eyni dərəcədə su sərfiyyatı ilə hazırda bizim suvardığımız sahələri 10, bəzən 15 dəfə artıq su ilə təmin etmək və daha artıq məhsul əldə etmək olur.

O ki qaldı quyuların qazılmasına, Tərtər rayonunun timsalında biz bunu aydın görürük. Yeraltı su balansı pozulur. Yəni quyunu nə qədər dərin qazırsansa, o qədər az keyfiyyətli su çıxır. Bu, doğrudan da, böyük bəladır və üstəlik, işğal faktoru var. Hörmətli Səməd müəllim də vurğuladı. Sərsəng su anbarı işğalçıların nəzarəti altında olduğundan eyni bəla ilə biz də üzləşmişik. Əlavə deyim ki, onlar bundan ekoloji silah kimi, ekoloji terrorizm...

Sədrlik edən. Sağ olun, Sahib müəllim. Cavanşir Paşazadə. Buyurun, Cavanşir müəllim.

C.Paşazadə. Hörmətli Sədr, mən də istərdim, kənd təsərrüfatı ilə bağlı məsələlərə toxunum. Biz 3 il bundan öncə Milli Məclisdə payı bəlli torpaqlarla bağlı qanun qəbul etdik. O qanun payı bəlli torpaqların birləşdirilməsi, əkilməsi və becərilməsi ilə bağlı idi. O qanun indiyə qədər işləmir. Bildiyiniz kimi, Lənkəran bölgəsinin payı bəlli torpaqları çox azdır. O torpaqlara camaatın ehtiyacı var, çünki 30–40 sot torpaqda texnikanın işləməsi, texniki qaydalara riayət etmək çox çətindir. Ona görə də cənub bölgəsinin o qanunun işləməsinə çox böyük ehtiyacı var.

İkinci məsələ burada su ilə bağlı məsələ idi. Mən də o məsələyə toxunmaq istərdim. Bildiyimiz kimi, Lənkəran həmişə sitrusçuluq və çayçılıqla məşğul olan bir bölgə olub. Sovet dönəmindən, 60, 70 il bundan əvvəl qalan, əkilən çay torpaq sahələri Xalq Cəbhəsi dövründə məhv edildi və sıradan çıxarıldı. Sonrakı dövrdə cənab Prezidentin təşəbbüsü və tapşırığı ilə çoxlu çay sahələri əkildi, fabriklər tikildi. O sahələr də artıq məhsul verən sahələrdir. Deməli, suyun olmamasından o çay sahələri yanmaqdadır, camaatın orada yaratdığı şərait heçə çıxır, onların iqtisadiyyatına böyük ziyan dəyir. Mən su təsərrüfatı komitəsindən xahiş edərdim ki, artezian quyularının qazıl-

masında və su ilə təmin olunmasında o insanlara köməklik etsinlər. Çünki Xanbulançay artıq içməli suya yönəldilib. Ondan kənd təsərrüfatı üçün çox az istifadə olunur. O su anbarları da 60 il bundan qabaq olub. Onlar artıq gil ilə dolub, həmin sahələri istifadə etmək olmur. Ona görə mən xahiş edərdim ki, su ilə bağlı problemlərə köməklik göstərisin. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Adil müəllim, buyurun.

A.Əliyev. Çox təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli millət vəkilləri, mən də bu gün cəmiyyətimizi narahat edən məsələlərlə bağlı fikirlərimi söyləmək istəyirəm. Bilirsiniz ki, son zamanlar Bakı şəhəri üzrə məişət tullantılarının hansı səviyyədə yığışdırılıb çeşidlənməsi, daşınması həyata keçirilir. Nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, Bakı Şəhər Mənzil-Kommunal Təsərrüfat Departamenti ilə birgə Nərimanov Rayon Mənzil-Kommunal İdarəsi Təsərrüfatı Birliyi gözəl bir layihə həyata keçirir. Nərimanov rayonunda pilot layihə olaraq məişət tullantılarının çeşidlənməsi, onların hər birinə aid olan qutuların yerləşdirilməsi rayon ərazisində yüksək səviyyədə həyata keçirilir.

Ümumiyyətlə, bu gün koronavirus pandemiyasını nəzərə alıb, onun yayılmasının qarşısını almaqdan ötrü bizim bölgələrdə də, rayonlarda da məişət tullantılarının yığışdırılıb vahid bir yerə tullanmasına çox böyük ehtiyac vardır. Hər birimizin aidiyyəti rayonumuzun, bölgələrimizin kəndlərində, bilirsiniz ki, məişət tullantılarının konkret bir ünvanı, yeri yoxdur ki, insanlar öz evindən çıxan tullantıları, zibilləri, üzr istəyirəm, ora atsınlar. Kimin ürəyi hara istəyir, ora tullayır, çaylara da atırlar. Bu da xəstəliyin yayılmasına səbəb olur. Ona görə də mən çox xahiş edərdim ki, bizim millət vəkilləri seçildiyi

bölgələrdə, rayonlarda artıq icra hakimiyyəti başçıları və bələdiyyələrlə birgə bu işlərlə məşğul olsunlar. Çünki bu məsələ üzrə çoxsaylı müraciətlər vardır. Hesab edirəm ki, bizim ölkəmizdə turizmin inkişafına çox böyük xidmət göstərəcək, insanlar, xarici vətəndaşlar yaxın dövrlərdən Azərbaycana gələn insanlar da Azərbaycanda tullantı mədəniyyətinin inkişafını görəcəklər.

İkincisi, bu gün mənə narahat edən məsələ var. Son günlərdə sosial şəbəkələrdə bizim şəhid ailələrimizlə, qazilərimizlə bağlı müəyyən söyüşlərin, təhqirlərin şahidi oluruq. Mən hesab edirəm ki, Azərbaycanda şəhid ailələrinə, qazilərinə dövlətimizin, rəhbərimizin çox yüksək səviyyədə göstərdiyi diqqətin şahidi oluruq. O ailələr xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ailələrdir. O ailələr öz övladlarını bu dövlət üçün, bu ölkə üçün şəhid veriblər. O insanların hər biri bizim diqqət mərkəzimizdə olmalıdır. Hər birimiz o ailələrin müraciətlərinə diqqət göstərməliyik. Mən başa düşürəm ki, şəhid ailələrinin bu gün heç bir şeyə ehtiyacları yoxdur. Onların diqqətə ehtiyacları var. Onların istər millət vəkilinə, istər rayon icra hakimiyyətinin nümayəndələrinə, istərsə də bizim başqa aidiyyəti qurumlarımıza etdikləri müraciətlərin nəticəsinin, onlara göstərilən diqqətin şahidi olmaq istəyirik.

Sonda bir məsələni də nəzərinizə çatdırım. Bilirsiniz ki, postpandemiya dövründən sonra reyslər açılacaq. Ancaq əvvəllər Azərbaycanın Bakı şəhərindən Rusiyanın müxtəlif şəhərlərinə olan reyslər olubdur. Ancaq son zamanlar hələ pandemiya qədər o reyslərin sayı azaldılmışdır. Təbii ki, burada hər birimizin bu fikirləri söyləməkdə məqsədimiz, yəni sizlərə olan müraciətlərin vahid bir mərkəzdən idarə olunmasını arzu etməkdir. Sizlərə də, yəqin ki, aidiyyəti olduğunuz dostluq qruplarında, üzv

olduğunuz dövlətlərdə yaşayan soydaşlarımızın müraciətləri vardır. Şəxsən mənə Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərindən çoxlu müraciətlər var ki, əvvəllər qatarlar işləyirdi, bu gün işləmir. Əvvəllər oraya təyyarə reyslərinin sayı çox idi, bu gün azdır. Hesab edirəm ki, bu məsələlərdə də bizim vahid bir müraciətimizə çox böyük ehtiyac vardır. Hamınıza təşəkkür edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Adil müəllim. Vüqar Bayramov. Buyurun, Vüqar müəllim.

V.Bayramov. Çox təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, torpaq islahatı ilə bağlı bir məqamı qeyd etmək istərdim. Azərbaycanda həyata keçirilən torpaq islahatları inklüzivlik baxımından MDB-də ən yaxşı islahatlardan biri kimi qiymətləndirilib. Mən təmas xəttində yerləşən kəndlərimizdə də torpaq islahatının davam etdirilməsini təklif edirəm. Güman edirəm ki, təmas xəttində yerləşən kəndlərdə və rayonlarda da islahatların davam etdirilməsinə ehtiyac var. Çünki torpaq islahatının aparılması həmin kəndlərdə yaşayan vətəndaşlarımızın dövlət büdcəsindən subsidiya almasına imkan yaradır. Bu gün təmas xəttində xeyli sayda kənd var ki, orada torpaq islahatı aparılmayıb. Torpaqdan istifadə edirlər, amma subsidiya mexanizmindən istifadə edə bilmirlər. Mənim təmsil olduğum Füzuli rayonunda da bir neçə kənd var ki, həmin kəndlərdə torpaq islahatı aparılmayıb. Həmin kəndlərdə, o cümlədən Alxanlı kəndində 460 ailə əkinçiliklə məşğuldur, amma büdcədən subsidiya ala bilmir. O baxımdan daha məqsədəuyğun olardı ki, təmas xəttində olan rayonlarda, torpaq islahatı aparılmayan kəndlərdə torpaq islahatının aparılması ilə bağlı yeni mexanizm hazırlansın və həmin kəndlərdə yaşayan sakinlərimiz, vətəndaşlarımız da subsidiyadan faydalanmaq

imkanına malik olsunlar. Çünki nəticə etibarı ilə bu onların xərclərinin bir hissəsinin dövlət büdcəsi hesabına kompensasiya edilməsinə və ödənilməsinə gətirib çıxarar.

Bütövlükdə, torpaq islahatlarını yüksək qiymətləndirmək lazımdır. Çünki çox inklüziv idi və bu imkan verdi ki, vətəndaşlarımız məhz islahat nəticəsində torpağa sahib ola bilsinlər. Bu baxımdan da, əslində, islahatların davam etdirilməsinə ehtiyac var. Güman edirəm ki, təmas xəttində də bu islahatların davam etdirilməsi həmin kəndlərdə yaşayan sakinlərimizin subsidiya mexanizmindən daha səmərəli şəkildə istifadə etməsindən faydalanmasına gətirib çıxara bilər. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Nəsim Məhəməliyev. Nəsim müəllim, buyurun.

N.Məhəməliyev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar, mən iki məsələ qaldırmaq istəyirəm. Birinci məsələ: artıq günümüzün reallığıdır ki, koronavirus pandemiyasından sonra dünyada ictimai, iqtisadi münasibətlər dəyişib. Artıq bir çox dünya ölkələri distant idarəetməyə keçiblər və idarələrarası, dövlətlərarası, müəssisələrarası münasibətlər onlayn rejimdə həyata keçirilir. Burada Azərbaycan əhalisinin təxminən 50 faizi kənd yerlərində yaşayır və çox xoş oldu ki, son dövrlərdə fermerlərin elektron qeydiyyatı prosesi həyata keçirilir. Ümumiyyətlə, istənilən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları daha çox onlayn rejimdə işləməyə üstünlük verirlər. Bu da normaldır. Ancaq çox təəssüflər olsun ki, regionlarda internetlə bağlı çox ciddi problemlər var. Səhv etmirəmsə, fevral ayında cənab Prezident nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar nazirini qəbul etmişdir və qısa bir zamanda respublikanın 100 faiz ərazisinin keyfiyyətli internetlə təmin olunması ilə bağlı tapşırıqlar vermişdir. Ancaq bu

sahədə problemlər qalır və hesab edirəm ki, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi bunun üzərində işləməlidir.

İkinci bir məsələ: biz buradan şimal-qərb istiqamətində yola çıxarkən Qobustana, Şamaxıya çatanda artıq İran radiolarını eşidirik. Bu məsələ burada əvvəllər də qaldırılıb. İsmayılı, Qəbələ bölgəsində həmin radiolar, Şəki, Qax ərazisindən Balakənə qədər gürcü radioları eşidilir. Arada olan bir məsafədə hətta erməni radiolarının da səslərini eşidirik. Hesab edirəm ki, müharibə təkcə cəbhədə aparılmır, eyni zamanda, informasiya müharibəsi aparılır. Bu, bizim strateji istiqamətimiz olduğu üçün Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi bu sahədə də ciddi şəkildə işləməlidir. Lazım gələrsə, yeni, daha güclü texniki qurğuların alınması şərtidir.

Seçicilərimi narahat edən bir məsələ də var. Artıq bəllidir ki, cənab Prezidentin enerji sahəsində apardığı siyasət olduqca doğrudur. Əvvəllər biz idxal edirdiksə, artıq elektrik enerjisini bir çox xarici ölkələrə ixrac edirik. Ancaq infrastrukturun fiziki cəhətdən aşınması baxımından Balakən rayonunda bir çox kəndlərdə yüksək gərginlikli xətlərin yerdə olması, işıq dirəklərinin çürüməsi nəticəsində sutka ərzində işıqlar tez-tez sönür. Bu baxımdan hesab edirəm ki, “Azərişıq” ciddi şəkildə yerlərdə iş aparmalıdır.

Torpaq islahatı ilə bağlı qısaca demək istəyirəm ki, rayon aqrar islahat komissiyasının sədri işləmişəm. SSRİ miqyasında ən ideal torpaq islahatı...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nəsim müəllim. Sadiq Qurbanov. Sadiq müəllim, buyurun.

S.Qurbanov. Çox təşəkkür edirəm, dəyərli Sahibə xanım. Burada qaldırılan məsələlər, doğrudan da, çox

aktualdır. Xüsusilə hamının yaralı yeri olan su problemi ilə bağlı mənim də deputat seçildiyim həm Şabran, həm də Siyəzən rayon əhalisi həm suvarma suyu, həm də içməli su ilə bağlı əziyyət çəkir. Rəqəmləri və kəndlərin adını çəkmək istəmirəm. Məndə olan məlumata görə, minimum 70 faiz kəndlər susuzluqdan əziyyət çəkir.

Burada qaldırılan məsələlərə mən də öz münasibətimi bildirim. Amma bu gün burada başqa bir məsələ ilə bağlı fikir səsləndirmək istəyirəm. Deputat həmkarlarımdan xahiş edirəm, qulaq assınlar. Uşaq evləri ilə bağlı məsələ qaldırmaq istəyirəm, çünki kimsəsiz uşaqlar evinə tez-tez gedirəm, ziyarət edirəm. Onlarla mənəvi bir bağlılığım var. Orada rastlaşdığım problemləri bu gün Milli Məclisdə qaldırmağı özümə borc bildim. Əslində, dünən növbə çatmadı. Bunu uşaqlar günü ilə bağlı qeyd etmək istəyirdim. Amma bu gün də gec deyil. Birinci, orada sovet vaxtından qalan qaydalar hökm sürür. Övvəllər uşaqlar məktəb yaşına qədər həmin uşaq evlərində yaşayırdılar, sonra məktəb yaşına çatanda internat evlərinə istiqamət-lənirdilər. Həmin ştat cədvəlləri o vaxt nə qədər idisə, yəni məktəb yaşına qədər olan uşaqları tərbiyə etmək üçün tərbiyəçi və müəllimlər var idisə, bu gün hətta 16, 17, 18 yaşına qədər uşaqlar həmin ştat cədvəlinə əsasən uşaq evində qalırlar. Bu gün də yaxınlıqdakı məktəblərə gedirlər. Internat məktəblərində yer yoxdur, yaxud da ki, yer azdır. Ora getməklə bağlı bir tərbiyəçiyə təxminən 25 uşaq düşür. Biri 3-cü, digəri 5-ci sinifdə oxuyur, birinin 3, o birinin 5 dərsi var. Onları aparıb gətirməlidir. Aidiyyəti orqanların bu məsələyə diqqət yönəltməyini istəyirəm.

Nazirlər Kabinetinin uşaq evləri haqqında təsdiq etdiyi Əsasnamədə, eyni zamanda, uşaq evlərinin Nizamnamə-sində qeyd olunur ki, uşaq evlərində hər iki valideyni tərə-

findən atılmış uşaqlar olmalıdır. Amma çox təəssüf ki, orada da 90 faiz hər iki valideyni, yaxud 1 valideyni olan uşaqlardır. Bu da nizamnamənin pozulmasıdır. İcra hakimiyyəti orqanlarının bu məsələdə, yəni qəyyumluq komissiyalarının öz məsuliyyətindən tam...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Aqiyə Naxçıvanlı. Aqiyə xanım, buyurun.

A.Naxçıvanlı. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Dəyərli həmkarlarım, dünənki plenar iclasda hörmətli həmkarım Arzu Nağıyev çıxışında uşaq bağçaları, yəni məktəbəqədər təhsil müəssisələri haqqında bəzi məqamlara toxunmuşdu. Mən də bu mövzuya qayıtmaq istəyirəm. Çünki respublikamızda uşaqlar üçün çox geniş imkanlar yaradılmışdır, geniş, müasir uşaq müəssisələri tikilib istifadəyə verilib. Uşaq müəssisələrinin, ümumiyyətlə, inşası, təminatı, təchizatı respublikamızın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanımın daim diqqət mərkəzindədir. Şübhəsiz ki, dünyada yaxşı nə varsa, hamısı uşaqlar üçün olmalıdır. Bu baxımdan qeyd etməliyəm ki, yeni inşalarla bərabər, artıq istismarda olan köhnə bağçaların da təmirinə, bərpaasına ciddi ehtiyac duyulur.

Mənim deputat seçildiyim Oğuz rayonunda 18 uşaq bağçası fəaliyyət göstərir. Onlardan 12-si acınacaqlı vəziyyətdədir. Rayonun məcburi köçkünləri yaşayan Calut kəndinin bağçası, ümumiyyətlə, dağılmışdır və uşaqlar fərdi evdə yerləşdirilibdir. Bir azdan, şübhəsiz ki, bu pandemiya da qurtaracaq, başqa şeylərə də son qoyulacaq və bu uşaqlar bağçalara qayıtmalıdır. Onlar yəqin ki, zövqlü, bərpa edilmiş gözəl bağçalarda tərbiyə almaq istəyəcəklər. Bu baxımdan təmirə, yenidən qurulmaya ciddi ehtiyac vardır. Mən istərdim ki, aidiyyəti qurumlar bu sahəyə diqqətlərini artırınsınlar.

İkinci bir məsələ ondan ibarətdir ki, bu uşaq bağçalarının çoxunda kadr çatışmazlığından adi müəllimlər işləyir. Ola bilsin ki, onlar uzun müddət fəaliyyət göstərirlər. Ancaq bir halda ki, biz bağçaya inklüziv təhsili də gətiririk, yəni adi uşaqlarla imkanları məhdud olan uşaqlar da bir yerdə tərbiyə alırsa, bu bağçaların hamısında, hətta məktəblərimizdə, məktəbəqədər ibtidai sinif məktəblərində loqopedlərə, defektoloqlara, surdo-pedaqoqlara, sosial işçilərə, sosioloqlara böyük ehtiyac var. Mən düşünürəm ki, bu məsələlər dövlətin diqqət mərkəzində olmalıdır. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aqiyə xanım.

Hörmətli həmkarlar, biz 1 saat 10 dəqiqədir ki, müzakirə edirik. Mən düşünürəm ki, biz artıq gündəliyə keçməliyik. Gündəliyin məsələlərinə keçməzdən əvvəl deyim ki, bu gün bizdə 3 məsələ var, üçüncü oxunuşda olan qanun layihələridir. Hamınız bilirsiniz, mən də bir daha xatırladım ki, üçüncü oxunuş zamanı qanun layihələri bütövlükdə səsə qoyulur və biz onların mətnində dəyişiklik edə bilmərik. Ancaq gündəliyə keçməmişdən əvvəl, Səfa müəllim, mən xahiş edirəm, burada olan bu siyahı saxlanılsın.

Gündəliyin 1-ci məsələsi Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Fəzail Ağamalı təqdim edəcəkdir. Fəzail müəllim, buyurun, söz Sizindir.

F.Ağamalı, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, müzakirələr zamanı, yəni ikinci oxunuşun müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat Azər Badamov bir qrup deputat – Əli Məsimli, Musa Quliyev, Naqif Həmzəyev, Ceyhun Məmmədov, Razi Nurullayevin adından tətbiq edilən

cərimənin məbləğinin azaldılması ilə bağlı təklif irəli sürdü. İlk növbədə bildirmək istərdim ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsində nəzərdə tutulan inzibati cərimə sanksiyası təqsirkar şəxsin ödəmə qabiliyyəti ilə müəyyən edilmir və müəyyən edilə də bilməz. İnzibati tənbeh məsuliyyət tədbiridir və inzibati xəta törədən şəxsi qanunlara əməl edilməsinə təşviq etmək, habelə həm inzibati xəta törətmiş şəxs, həm də başqa şəxslər tərəfindən yeni inzibati xəta törədilməsinin qarşısını almaq, çəkəndirmək məqsədi daşıyır. İstər İnzibati Xətalər Məcəlləsində edilən dəyişiklik, istərsə də Nazirlər Kabinetinin qərarlarının məqsədi insanlarımızı cəzalandırmaq deyil, vətəndaşlarımızı koronavirusdan qorumaqdır, onları məsuliyyətli olmağa təşviq etməkdir. Bizim arzumuz və tövsiyəmiz isə çox sadədir. Qanun qüvvəyə mindiyi gündən vətəndaşlarımız onun tələblərinə əməl etsinlər və beləliklə, cərimə olunmasınlar.

Deputat Əli Məsimlinin sualına və təklifinə cavab olaraq bildirim ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 25-ci maddəsində təsbit olunduğu kimi, təqsirkar şəxsdən Məcəlləyə uyğun tutulan inzibati cərimə dövlət büdcəsinə köçürülür.

Deputat Fazil Mustafanın inzibati cərimənin yalnız fiziki şəxsə tətbiq edilməli olması ilə bağlı təklifinə cavab olaraq bildirmək istəyirəm ki, mayın 29-da Nazirlər Kabinetinin müvafiq sərəncamı olmuşdur. Həmin sərəncamda vəzifəli və hüquqi şəxslər üçün də müəyyən tələblər və sanksiyalar nəzərdə tutulmuşdur. Ancaq bu, heç də o demək deyil ki, müzakirə etdiyimiz qanun layihəsi Nazirlər Kabinetinin qərarına uyğunlaşdırılır, yaxud onun tətbiqi ilə əlaqədar qəbul edilir, xahiş edirəm, məsələni bu şəkildə izah etməsinlər. Əslində, vəziyyət ciddi xarakter daşıyanda şəxsən mən vəziyyəti normallaşdırmaq, onu nəzarətə götürmək üçün cərimələrin tətbiq edilməsi ilə

bağlı kütləvi informasiya vasitələrində çıxış etdim. Bu məsələ bizim komitə tərəfindən diqqətə alındı və komitə işçi qrupu yaradaraq belə bir qanun layihəsinin hazırlanması təşəbbüsündə çıxış etməyə başladı.

Lakin buna paralel olaraq, Nazirlər Kabineti də öz səlahiyyətləri çərçivəsində həmin vəziyyəti tənzimləmək üçün müvafiq addımlar atdı. Beləliklə, hər kəsə bəllidir ki, normativ hüquqi akt kimi qanun qərardan yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir. Sadəcə olaraq, Fazil Mustafadan xahiş edərdim qəbul etsin ki, ölkədə karantin rejimi Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə tətbiq edilir, bu rejimin qaydalarını və normalarını, eyni zamanda, bizim qəbul etdiyimiz qanun layihəsinə uyğun olaraq, Nazirlər Kabineti müəyyən etməlidir və bu gün də müəyyən etməkdədir.

Yeni layihə mövcud ictimai münasibətləri hüquqi cəhətdən tənzimləməklə, məhz fiziki, hüquqi və vəzifəli şəxsləri də nəzərdə tutur. Ona görə də Fazil müəllimin, hörmətli həmkarımın təklifi işçi qrupu tərəfindən qəbul edilmədi.

Deputat Musa Quliyevin “fərdi qoruyucu vasitələr” sözlərindən sonra “tibbi maskalar” sözlərinin əlavə edilməsi təklifinə cavab olaraq bir daha bildirmək istərdim ki, “fərdi qoruyucu vasitələr” kimi geniş anlayışdan istifadə etməkdə məqsədimiz təkcə tənəffüs yollarının virusdan qorunmasını deyil, həm də zərurət olarsa və ehtiyac duyularsa, digər orqanların, göz və dərinin də qorunmasını əhatə etməkdədir.

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, qanun layihəsinin istər birinci, istərsə də ikinci oxunuşunda dəyərli millət vəkilləri kifayət qədər fəallıq göstərdilər. Bu, bir daha sübut etdi ki, millət vəkillərimiz ölkədə karantin rejimi dövründə vətəndaşlarımızın bu virusdan qorunması üçün kifayət qədər həssaslıq göstərirlər. Əlbəttə, bütün bunlar alqışa layiqdir.

Lakin yaranmış situasiyanı nəzərə alaraq və qanunun predmetini əsas götürərək dəyərli millət vəkillərindən təqdim edilmiş olan qanun layihəsinin üçüncü oxunuşuna müsbət fikir bildirmələrini xahiş edirəm. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fəzail müəllim.

Hörmətli həmkarlar, bu üçüncü oxunuşda ancaq 7 nəfər adam yazılıb. Sadəcə, bir sual, xahiş edirəm. Nizami müəllim, Sizin sualınız var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

N.Səfərov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar, əslində, bu, sual deyil. Bu qanun layihəsi həddindən ziyadə mühüm xarakter daşıyır. Kifayət qədər ətraflı şəkildə müzakirə edildi. Hörmətli həmkarlarımla nəzərinə bir daha çatdırıram ki, üçüncü oxunuşun tələblərinə uyğun olaraq, heç bir dəyişiklik qəbul edilməyəcək. Ona görə bir daha xahiş edirəm, bu qanun layihəsini səsə qoyub qəbul edək. Burada müzakirəyə ehtiyac olmadığını duyuram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nizami müəllim. Bütün zal da bunu deyir. Çıxışımın əvvəlində, bu məsələyə keçəndə mən də bunu dedim. Qənirə xanım, sualınız var? Əgər təklifdirsə, mən səsə qoyuram.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Xahiş edirəm, münasibətinizi bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə hörmətli həmkarlar, gündəliyin 2-ci məsələsinə keçirik. “Ünvanlı dövlət sosial yardımını haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi müzakirəyə çıxarılır. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyevə söz vermək istəyirəm. Musa müəllim, buyurun.

M.Quliyev, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli millət vəkilləri, qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi zamanı deputat həmkarlarımız Razi Nurullayev, Aydın Mirzəzadə, Rəşad Mahmudov, Qənirə xanım Paşayeva və Fəzail Ağamalı çıxış etmiş, təkliflərini vermiş və qanun layihəsini dəstəklədiklərini bildirmişlər. Eyni zamanda, qanun layihəsi ilə bağlı hörmətli deputat həmkarımız Nigar xanım Arpadarai və Hicran xanım Hüseynova yazılı şəkildə komitəyə öz fikirlərini, təkliflərini çatdırmışlar. Deyilən təkliflərin hamısı qanun layihəsinin subyektinə ilə də ətraflı müzakirə olunmuşdur.

Bildirmək istəyirəm, ötən müzakirələrdə də bu fikri söyləmişdim, qanunun icrası ilə bağlı bizim monitorinqimiz əlaqədar təşkilatlarla birgə davam etdiriləcək, sonra geniş dinləmələr olacaq. Ondan sonrakı dövrdə isə qanunda yeni əlavə və dəyişikliklər edilməsi nəzərdə tutulur. Burada ikinci oxunuşda təklif olunan məsələlər də uyğun sayılacaq, orada nəzərə alınacaq və deputat həmkarlarımızla məlumat veriləcəkdir. İndi isə qanun layihəsini olduğu şəkildə səsə qoymağı təklif edirəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Hörmətli həmkarlar, etiraz etmirsinizsə,

səsə qoyuruq. Dediymiz kimi, üçüncü oxunuşdur. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. 22 nəfər lehinə səs vermişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 3-cü məsələsi Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihə barəsində Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərov məlumat verəcəkdir. Nizami müəllim, buyurun.

N.Səfərov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar, dəyərli media nümayəndələri! Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalər Məcəlləsinin “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” 2018-ci il 31 may tarixli Qanunla uyğunluğu təmin etmək məqsədi ilə hazırlanmış qanun layihəsi iki oxunuşda qəbul edilmişdir. Müzakirələr zamanı Milli Məclisin deputatları tərəfindən qanun layihəsinə dair hansı isə bir təklif irəli sürülməmişdir. Həmçinin Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinə yazılı şəkildə heç bir təklif daxil olmamışdır. Bunları nəzərə alaraq, xahiş edərdim, qanun layihəsinin üçüncü oxunuşda qəbul edilməsinə səs verəsiniz. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Nizami müəllim. Musa müəl-

lim, Sizin komitədə də baxılıb.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Sözlünüz yoxdur, çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. 21 səs lehinə verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da iclasımız başa çatdı. Demək istəyirəm ki, bizdə müzakirələrə yazılan 20 nəfər deputatın da adı var idi. Mən həmin o siyahını ayın 5-ə keçirəcəyəm ki, orada çıxış etsinlər. Sağ olun.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞIN MƏTNİ

2 iyun 2020-ci il

H.Hüseynova. Bilirsiniz ki, inkişaf etmiş ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda məişət tullantılarının emalı, ətraf mühitə təsirinin öyrənilməsi və optimallaşdırılması, poliqon texnologiyasının tətbiqi, tullantıların texnoloji və ekoloji qiymətləndirilməsi, təkrar emalı, xammal kimi istifadə olunma potensialı olduqca aktual məsələdir. Məlumdur ki, məişət tullantıları ictimai fəaliyyətdə əmələ gələn, iqtisadi dəyəri yüksək olan, lakin ətraf mühitdə yığılarsa, ciddi təhlükələr doğuran, məişətdə yararsız hesab edilən artıq maddələrdir. Məişət tullantıları bir tərəfdən insan sağlamlığına zərərli olmaqla yanaşı, təbii mühiti çirkləndirir, amma sənaye üçün də güclü xammal resursudur. Məişət tullantıları düzgün emal olunmazsa, düzgün poliqon texnologiyası tətbiq edilməzsə, çürümə prosesi getdiyi zaman əmələ gələn infeksiyalar canlı orqanizmləri də məhv edir. Sovet İttifaqı dağılan və ölkəmiz müstəqillik qazanan zaman “Gənclər şəhəri” adlandırılan Sumqayıtda 180–200 min əhali yaşayırdı. Hazırda isə urbanizasiya, qaçqın və məcburi köçkünlərin şəhərə yerləşdirilməsi nəticəsində əhəlinin sayı 500 min nəfərdən artıqdır.

Sumqayıtda zibillərin utilizasiyası zavodunun tikilməsinə son dərəcə ehtiyac var. Əgər bizdə elə zavod olsa, adamlar zibili çeşidlərə ayırmağı öyrənər. Qeyd edirəm ki, 2007-ci ildə Sumqayıta alman mütəxəssisləri gəlirlər və şəhər sakinlərinə məişət tullantılarını çeşidləməyi öyrətməyə cəhd ediblər. Bunun üçün xüsusi layihə həyata keçirilib. Şəhərin küçələrinə müxtəlif növ tullantıları ayırmaq üçün bölmələri olan zibil qabları qoyublar. Amma niyyət

baş tutmayıb. Şəhər sakinləri hələ də zibillərin hamısını eyni yerə atmağa davam edirlər. Səbəb isə odur ki, şəhərdə zibil emalı zavodu mövcud deyil, zibilləri ayrı yığmağın da mənası yoxdur. Sumqayıtda poliqonun dolub-daşmasının bir səbəbi də bura tullantıların tək-cə Sumqayıtdan gətirilməməsidir. Bura, həmçinin Abşeron və Qaradağın yaxınlığındakı yaşayış məntəqələrindən də zibil daşınır. Sumqayıt ətrafındakı yaşayış məntəqələrinin də zibili bura gətirilir. Ona görə də bu şəhərə mütləq zibilin təkrar emalı zavodu lazımdır. Məlumdur ki, məişət tullantılarının toplanması, emalı və utilləşdirilməsi üzrə müasir standartlara uyğun vahid sistemin yaradılması məqsədi ilə cənab Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 6 avqust tarixli Sərəncamı ilə “Təmiz şəhər” ASC yaradılıb. Böyük işlər görülür, layihələr həyata keçirilir.

Bakı şəhərinin ekoloji problemlərinin həlli istiqamətində son illər həyata keçirilən ən böyük layihələrdən biri də, şübhəsiz ki, Balaxanı Bərk Məişət Tullantılarının Çeşidlənməsi Zavodunun tikintisidir. Zavodun fəaliyyətə başlaması ilə bir vaxtlar Abşeron yarımadası üçün fəlakət mənbəyinə çevrilən paytaxtın ən böyük zibilliyi – “Balaxanı zibilliyi” tarixə çevrilib. Artıq neçə ildir ki, paytaxtdan toplanan zibillər Balaxanı Bərk Məişət Tullantılarının Çeşidlənməsi Zavodunda çeşidlənir, təkrar emal edilir. O cümlədən cənab Prezidentin iştirakı ilə Sumqayıtda bir çox iri layihələr, sənaye parkları açılmışdır.

Pandemiya dövründə, epidemioloji problemlərin ortaya çıxdığı, insanların sağlamlığının ən vacib olduğu bir dövəmdə hökumətdən və aidiyyəti orqanlardan xahiş edirəm ki, Sumqayıtda da Məişət Tullantıları Zavodun tikilməsi işini layihələndirsinlər. Yaxşı olardı ki, bu məsələ dövlət büdcəsi ilə bağlı müvafiq iclaslarda da

müzakirə olunsun.

Onu da qeyd etməliyəm ki, cənab Prezident elə Balaxanı Məişət Tullantıları Zavodununun açılışında İqtisadiyyat Nazirliyinə və digər aidiyyəti qurumlara tapşırırmışdı ki, Sumqayıtda və digər yerlərdə bir neçə belə sənaye kompleksləri yaradılsın. Ona görə bir daha xahiş edirəm ki, ölkəmizin böyük şəhərlərindən biri olan Sumqayıtın ən böyük ekoloji problemini və onun sakinlərinin sağlamlıqla bağlı təhlükəsizlik təminatını həll etmək üçün şəhərdə Məişət Tullantıları Zavodunun tikintisi xərcləri büdcə layihəsinə, yaxud investisiya proqramlarına salınsın.

* * *

“Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında” Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsinə çox zəruri sənəd kimi dəstəkləyirəm. Qanunda təklif olunan dəyişikliklər nəticəsində ünvanlı sosial yardımın dairəsi genişləndirilir, şərtlər yumşaldılır və beləliklə, ünvanlı sosial yardım almaq hüququ olan ailələrin kateqoriyası genişlənilir. Bu baxımdan qanun layihəsi məqsədemüvafiqdir və mən qanun layihəsinin qəbul olunmasının leyhinə səs verəcəyəm. Ancaq yaxşı olardı ki, ümumiyyətlə, gələcəkdə müvafiq qanunvericilik aktlarında da ünvanlı yardımlarla bağlı mexanizmlər sadələşdirilsin. Məsələn, hazırda kənddə kiçik pay torpaq sahəsi olub, amma ondan dolanısq səviyyəsində gəlir götürə bilməyənlər ünvanlı sosial yardım ala bilmirlər. Baxmayaraq ki, bu yaxınlarda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən cənab Prezidentin tapşırığı ilə pay torpağı olan ailələrə 10 min manata yaxın sosial yardım verilməsi təmin edilib. Ancaq yaxşı olardı ki, gələcəkdə bu məsələlər bilavasitə qanunvericilikdə də təsbit olunsun. Bu baxımdan düşünürəm ki,

müvafiq qanunvericilik mexanizminə mütəxəsislər tərəfindən yenidən baxıla bilər. Diqqətinizə görə minnətdaram!